Çocuklarımızın isimleri üzerine

Mustafa Bey:“Çocuğa isim koymakla ilgili bilmemiz gerekenler nelerdir? İsim koyarken ne yapmak lâzım?”

Çocuğun ismini güzel vermek ve onu güzel terbiye etmek çocuğun anne baba üzerindeki haklarındandır. Çocuğun doğumunun yedinci gününde isim vermek ve güzel isim vermek sünnettir.

Çocuğa anne baba isim verebileceği gibi, bir aile büyüğünün, meselâ varsa dedenin veya ninenin isim vermesi, ya da dinî bilgisi sebebiyle saygı duyulan bir büyüğün isim vermesi daha güzel ve saygın bir davranış olur. Çocuk kucağa alınır ve sağ kulağına ezan, sol kulağına ikamet okunarak yüksekçe bir sesle kulağına adı üçer defa seslenilir.
Ardından şöyle dua yapılabilir: “Allah’ım! Bu yavruyu salihlerden kıl! Ömrünü uzun ve hayırlı eyle, dünya ve âhiret kazancını bol ve bereketli eyle! Kendini razı olduğun kullarından eyle! Âmin!”

Çocuklarına isim verilen anne baba da bu veya buna benzer duâ yapabilecekleri gibi, Hazret-i İbrahim Aleyhisselâmın oğulları hakkında yaptığı şu duayı da yapabilirler:

“Elhamdülillâhillezî vehebe lî ale’l-kiberi ismaile ve ishak. İnne Rabbi lesemîü’d-duâ.”1

(Yaşlılığıma rağmen bana İsmail’i ve İshak’ı lütfeden Allah’a hamdolsun! Şüphesiz Rabbim duâyı işitendir.)

Çocukları, Allah’ın (cc) ve Allah Resulünün (asm) telâffuz buyurdukları isimlerle isimlendirmek en iyisi olmakla beraber; Müslümanlarca kullanılagelen isimleri koymak da uygundur. Ancak Müslümanlarca bilinmeyen, kullanılmamış, anlamsız ya da kötü bir işe alem olmuş veya bilhassa yabancı kültürlerden alınmış isimleri koymamak gerekir.

Adı “Ebû İsa” olan bir adamın ismini Allah Resulü (asm) hoş karşılamamış ve:

“İsa’nın babası yoktur!” buyurmuştur.

Allah Resulü (asm) çocuğa güzel isim koyma hususunda da: “Kıyamet günü sizler isimleriniz ve babalarınızın isimleri ile çağırılacaksınız! Öyleyse çocuklarınıza güzel

isimler veriniz!” buyurmaktadır.2

Âlimlerin ekserisine göre düşük veya ölü doğan çocuğa da isim verilir.

Unutmamak gerekir ki: Çocuk, bütün heyetiyle ve heybetiyle Hâlık-ı Rahîm’in yarattığı bir abd, bir masnu’, bir sanat eseri olarak Allah’a aittir ve ebeveynine geçici bir arkadaş, bir ilâhî emanet olarak verilmiştir.3 Bu açıdan yeni doğan çocuğun kulağına giren ilk sesin, Tevhid sesi olması önemlidir. Bu, çocuğun kulaklarına namaz ezanı ve namaz ikameti gibi ezan ve ikamet okumakla sağlanır ve bu sünnettir. Resulullah (asm), torunu Hz. Hasan doğduğunda kulağına namaz ezanı gibi ezan okumuştu.

Çocuğa isim olarak Allah, İlah, Rab gibi Allah’ın has isimleri konmaz. Fakat Kadir, Cemil, Celil, Aziz, Cevad gibi Allah’ın sıfatlarını bildiren isimleri konabilir. Bu isimler de “Abd” ilâvesiyle konursa daha güzel olur. Abdulkadir, Abdülaziz gibi.

Bundan başka; güzel isimlerin neler olabileceği konusunda baba ve anne muhayyer bırakılmakla beraber; Allah’a en sevimli olan isimlerin, Abdullah, Abdurrahman gibi “Allah’ın kulu” olduğunu ifade eden isimler olduğu rivayet edilmiştir. Nitekim Peygamber Efendimiz (asm) “Allah’ın sizde en çok sevdiği isimler, Abdurrahman ve Abdullah gibi (Allah’a kulluğu tanımlayan) isimlerdir.”4 buyurmuştur. Bir diğer hadislerinde, “Çocuklarınıza peygamber isimlerini veriniz”5 buyuran Resulullah (asm), “İsmimi koyun!” diye de tavsiyede bulunmuştur.6 Ayrıca Kur’ân’da geçen Kebir, Reşit, Bedi, Furkan, Taha, Yasin gibi isimlerin de “güzel isimler” sınıfında yer aldığı söylenebilir. Bununla beraber İslâm ve imanla bütünleşmiş kendi öz kültürümüzde kullanıla gelen ve güzel şeylere ad olan isimleri de “güzel isimler” sınıfında zikretmekte yarar var.

İsimleri ağır veya hafif olmakla değil; güzel olup olmamakla değerlendirmek lâzım. Sünnet olan da budur. Çocuğa verilecek ad hususunda anne ve babanın müşterek karar vermeleri, aile nezaketi açısından daha uygundur.

Dipnotlar:
1- İbrahim Suresi: 39,
2- Ebû Dâvûd,4948; Beyhakî,
3- Bedîüzzaman, Mektûbât, S.80,
4- Taç, 5/814,
5- Câmiü’s-Sağîr, 2/2358,
6-Buhârî ve Müslim.